

TITO

radivoj šajtinac

Nikad Ga nisu zadržavale neblagovremene reči
koliko su Ga rasplamsavala pravovremena dela.
I jedino je On, govoreći svojim Delom
mogao reći Večnosti:

— Vi možete biti, zbilja, vrlo definitivni
i mogu Vam Svemir odrediti za muža
ali Vam deca neće naslediti nikakve oblike,
zvaće se prazno i neraspoznavajuće
kao Strah, Zanos, Pometnja, Slutnja.
I možete biti u tom hladnom pouzdanju
da za Vas ne postoji
ni Pre ni Posle,
ni Tamo ni Ovamo.

Ali, čemu Večnost ako nema tajne
naoko ograničenog življenja,
ako nema srca, lica i snova?
Vaša gore pomenuta deca
biće samo kratkotrajne bolesti
u jednostavnom vremenu ljudi.
Moj narod, pogledajte, osvaja upravo to,
svoju suverenu jednostavnost
svoju neotuđivu moć
da radi to što radi —
da gori dok gori
da umire dok umire
da voli dok voli
da zida dok zida
da živi dok živi.
I našto mu onda Vi
kad mu ne prija nedostignuće.
On večnost oslobađa od nelagodnosti.
Pripitomljena ona je tek deo zaveta
i sigurnosti u svoj put.
Vi ste nesrećni jer nemate okolinu
od Mogućeg i Nemogućeg
i, otvoreno govoreći, nisam siguran
da bi Vas uopšte bilo
i da imate ikakve veze s postojanjem
da nema ljudi koji Vas zapisuju.
Nada, Vera, Istina i Sloboda
sfinge, luke, gradovi i svečanosti
čestice čistih putanja po dimenzijama
do Jedinog vremena
u kom živi samo onaj koji radi
i konačan je i netrajan onaj od laži i divljenja.
Bajke samo hramlju kroz gladne stomake
i možeš se naseliti samo tamo
gde Dom ima slobodna misao
i jasna pouzdana ruka.

Samo je On mogao ovo sve reći Delom
s Narodom koji Ga ima
i poput Njega ne strepi od tesnih reči
širok i prostran kao sva dostojanstva
i Velik
u osvojenom jednostavnom vremenu ljudi.
Njegovih ljudi.
Titovih ljudi.

PREPOZNAVANJE

miron kanjuh

Nema reči za takvo vreme.
Nije za jauk, nije za ćutanje.
Tek grč pod grlom
slomljene krhotine daha zaustavlja.
U krvotoku ni kap ne kreće
ka slivu života.
Nema odgovora na pitanja nepostavljena.

Sve je kao dan,
majski,
prepolovljen zubima nužnosti.
I u njemu vid bez vida,
dok zdrobljen kamen gorke soli
u prašini lica otvara prazninu;
umro je čovek.

Otimaju se ruke kroz prostor.
Moćne, milionske, učene istim delom.
No, ispod pazuha poleću dve ptice gavranske
krilom kose svetlosti po dlanu
i padaju uz bespomoćnu pomisao
na prometejskoj kamen-steni prikovanu.
Lomne slepoočnice beskrvno se raspadaju:
ništa, ništa nija, ništa...
Ali stiže eho:
umro je čovek.

Na zgarištu kostura
zver bola postaje vesnik prkosa.
Oblaže duh novom snagom dostojanstva
i jaše na nemir-konja bele grive.
I mada s pola koplja u ruci
propinje se k nebu i zakazuje dvoboj
budućnosti.

Prepoznavamo se u njemu: to smo mi.
Jeste, vičemo u lice smrti, umro je čovek,
ali živi Tito!

S rusinskog preveo autor

PANIHIDA ZA TITA

pavel mučaji

S uzvišenim mirom smrt prede preko praga
i kopa rane i srca slama
Pada bol na dušu nam pada
i hladna zima gnezdi se u nama

Stalo je srce Samo suza kaplje
Najveće srce odnese nam smrt
Na štitiu sniva pastir moje zemlje
ovce same moraju na trnovit put

A bio nam je otac Bože kakav otac
s poverenjem u ruke zavičaj nam dao
I crvenom bojom sva pokoljenja
u budućnost slao

Zar je moglo njegovo srce stati
Zar je mogla isteći njegova krv
Zar mu se mogu dlanovi ohladiti
Zar je palo sunce s njegovih obrva—

zar se više s verom javiti neće
zar će zauvek muk da se pruža
zar deci kosu pogladiti neće
da l' narod čuje svoj pod vencem ruža

prostori široki do bola čute
mrtvi sa Sutjeske zdrave se s njim
Ah već je s njima Opet im igraju srca
opet skupa idu dolinama rečnim

i biju i biju i pobeđuju iznova
na rodnoj grudni ne gubi se boj
tu svaka brazda u naručju te skriva
i s novim suncem ustaje tvoj voj

Zar je moglo njegovo srce stati
Zar je mogla isteći krv njegova
Zar mu se mogu dlanovi ohladiti
zar je palo sunce s njegovih obrva —

zar se više s verom javiti neće
zar će zauvek muk da se pruža
zar deci kosu pogladiti neće
da l' čoje narod svoj pod vencem ruža
(Sa slovačkog prevela Branka Rom)

4. maj 1980.

pal bender

Bez dva sloga
pesma je kljasta
nezavršena.

Neka takva i ostane! — poema
koju započinjem: ...

Preveo s mađarskog:
Arpan VICKO

TITO

nikola nilić

teče život
dubinom našeg
ograničenog proticanja
a reč mi
Tvojim duhom zanela
i proklasala u svetlost
u dan
iz kojeg Te gledam
zavičajem srca
otvorenog
za fugu čovečnosti
u podneblju Tvoga vida
koji životom
iza života
na mapi smrti
slika i plodi igru
dečjih kikota

raste život
u plodu jabuke
u kojem zri

Tvoja reč
jasnija od sunca
kojim nas zaklanjaš
od gladnih usta
rata i pepela
teče budućnost u nama
i plodi se brazda nade
koju si uzorao
u granitu
naših putokaza
primakavši nam
nebo zemlji
i sebe sebi
da prepoznamo
svoje pravo ime
i svoje vreme u vremenu
teče život
vek se oslanja na Tebe
današnje sutra sveta
poziva se
na Tvoje delo
istorija se ponavlja
zvezde padaju
sa Tvoga čela
u naše rukopise
a Ti ostaješ večan
i najviša tačka
našeg ljudskog lika